

Olajos István:
Gazdasági haszonállatok állatvédelmének
alapkérdései

(tansegédlet: Állatvédelmi szakjogász és állatvédelmi szakember szakirányú
továbbképzési szakokon)

MISKOLCI EGYETEM

MISKOLC 2024

Miskolci Egyetem Agrárjogi és Munkajogi Tanszék

ISBN: 978-963-358-372-2

Tartalomjegyzék

1. Alapkérdések:.....	3
2.HASZONÁLLATOK VÉDELMEINEK DOGMATIKÁJA	5
2.1 A HASZONÁLLATOK VÉDELMEINEK HELYE A JOGRENDSZERBEN	5
2.2 A HASZONÁLLATOK VÉDELMEIRE VONATKOZÓ JOGANYAG HIERARCHIÁJA.....	5
Az állatok jogi védelmének nagy területei	5
2.3 A HASZONÁLLATOK VÉDELMEIRE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK RENDSZERE AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁBAN	6
2.4 A HASZONÁLLATOK VÉDELMEIRE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK A MAGYAR JOGBAN.....	6
3. Állatszállítás általános szabályok:.....	8
3.1 Gazdasági haszonállatok szállítása	8
3.2 1/2005 EK RENDELET SZABÁLYAI:	9
3.3 A HELYES GYAKOLATRA VONATKOZÓ ÚTMUTATÓ KISÁRUSZÁLLÍTÓI TANANYAG	11
4. ÁLLATOK LEÖLÉSE.....	14
4.1 Generálklauzula:.....	14
4.2 A KÁBÍTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI (4-9. CIKKEK).....	14
4.3 ÁLLATOK LEÖLÉSE A 1099/2009-ES EK.RENDELET ALAPJÁN – A LEÖLÉS SZABÁLYAI (11-15 CIKK)	16
4.4 Nyomonkövetési eljárás (16. cikk).....	17
4.5 Állatjóléti tisztségviselő (17. cikk).....	17
4.6 A KIÍRTÁS ÉS SÜRGŐSSÉGI LEÖLÉS SZABÁLYAI (18-19. CIKK)	18
5.ESETELEMZÉS.....	19
5.1 ÁLLATORVOSI SZEREPEK.....	19
5.2 ÁLLATVÉDELMI ÜGYEK ZÖLD SZÁMON TÖRTÉNŐ BEJELENTÉS ESETÉN	20
5.2.1 ELJÁRÁS JOGKÖVETEZMÉNYEINEK LEVONÁSA, A HELYSZÍNI SZEMLE JEGYZŐKÖNYV ELJUTTATÁSÁNAK SZABÁLYAI.....	22
5.2.2 A MEGISMÉTELTELT ELJÁRÁS SZABÁLYAI	22
6. A TÁMOGATÁSI ÜGYBEN KÖZREMŰKÖDŐ HATÓSÁGI ÁLLATORVOS	24
6.1 AZ AGRÁRTÁMOGATÁS ALAPFELTÉTELEI	24
6.2 JFGK ÁLLATJÓLÉTI FELTÉTELEI	24

1. Alapkérdések:

Optimális tartási körülmény, növelhető a komfortérzet, növelhető a tartás. Gazd. haszon elérése – állatjólét megfelelő biztosításával.

Optimizálás jellemzői:

-állattenyésztési-broyler csirke nagy mell, nagy comb, tojótyúk: csenevész

-állategészségügy: állatorvos kijön, elmondja, hogy a tartási körülmények milyen hatással vannak az állati egészség megőrzésére, min köteles változtatni. Diagnosztizál, és közli hogy milyen gyógyszerrel és mennyiért gyógyít. A gyógyítás megrendeléséről a tulajdonos dönt, ha nem kéri, az állat elpusztulása az ő tulajdonosi döntése.

-állatvédelem: a tartási normák betartásának hatósági ellenőrzése. Bírság csak az állategészségügyi előírások be nem tartása miatt lehet, elsődlegesen figyelmeztetés.

= együtt: animal welfare a terület angol szakkifejezése

Élelmiszerlánc tv 20. § (1)-(4) ÁO felvil kötelessége – Állattartó muszáj a felvilágosítás alapján kötelezettséget telj

Jogi véd területei:

- Termvédelem fajvédelmi szabályai: természetvédelmi tv 96: LIII. tv. -> szab tárgya az élő állat
- él min (Éltv. 2006. évi XLVI. tv.)
- Állattenyésztési tv 2019. LVI. tv.
- vad és halgazd ezzel nem foglalkozunk

EU fejl tendenciái: lásd dia:

1. 74-ben 93-ban ie: ÁV vágóhidakon
2. 77-ben az állatok szállítása – majd EK rendelet
3. 1986 tojók: 1999
4. 1991 borjak 2008
5. 1998 haszonállatok

mindegyik irányelv, v h r tagállami normákban jelent meg először ezek egységesítve lettek – rendeletben

39/2018. AM rendelet – az kap támogatást, aki a sertésekre vonatkoztatva betartja

87/2012. VM rendelet élő állat szállítás Áeü szabályai

140/2012. VM rendelet vágóállat leölése ezeknél EK R van, így csak hatóságok kijelölése

Támogató szerv bevonja az Áeü és rendvédelmi hatóságot (mert nincs tudása), lefolytatja az ellenőrzést. Ha nem megfelelő a tartás min főosztálya közbelép ÁV bírság és nem fog agrártámogatást sem kapni

Állatszállítás: ne okozzon fájdalmat, szenvedést sérülést célállomásnál haladéktalanul kirakodás

élettani, viselkedési szükségletet a szállítónak kell biztosítani olyan eszközön, ami:

- sérülést nem okozhat
- megvédi az időjárás káros hatásaitól,
- fedett eszköz
- ha gondozást igényel, kellő jártassággal kell a kísérőnek rendelkezőnek (de csak egészségest lehet vinni)

állatszállítás ált szabályi 2: dia

egészség= nem betegítheti meg, jólét: olyan helyzet, ahogy istállóban,

- víz és élelem
- hogy hol lehet felvásárolni, eladni
- karanténtelepen kell átadni (sertések Aujecki betegség)

óvatosan megjegyzésként közbevetem csak, hogy a 625-ös EK rendelet alapján a hatósági ellenőrzéseket előzetes értesítés nélkül kell végrehajtani - természetesen ha arról beszélünk, hogy már a magánállatorvos jelzett valami gondot, akkor elképzelhető egy előzetes értesítés pragmatikus okból

NÉBIH szomszéd – zöld szám, rosszul van tartva a birka

volt rendőr és hatósági tanú, de a gazda nem volt otthon – 20-22 juh, nem volt engedélye az állatállományt értékesíteni

meg kellett volna várni a gazdát

2.HASZONÁLLATOK VÉDELME NEK DOGMATIKÁJA

2.1 A HASZONÁLLATOK VÉDELME NEK HELYE A JOGREND SZERBEN

Nem az állatkínzások megakadályozása a cél, hanem az optimális tartási körülmények biztosítása

Optimális tartási körülményekkel:

- Növelhető az egyes egyedek komfortérzete
- Növelhető és optimálissá tehető az elérendő gazdasági eredmény
- Megakadályozható egyes állatbetegségek terjedése

Jellemzői:

- Állattenyésztési
- Állategészségügyi
- Állatvédelmi szempontok együttes érvényesítésével

-> állatjólét megteremtése, animal welfare- a terület angol szakkifejezése

Éltv. 20. § (1)(4) bekezdés

a tartási körülményekkel kapcsolatos felvilágosítás adása a megbízott magánállatorvos elsődleges kötelezettsége

2.2 A HASZONÁLLATOK VÉDELME RE VONATKOZÓ JOGANYAG HIERARCHIÁJA

Az állatok jogi védelmének nagy területei

- Természetvédelem fajvédelmi szabályai (Tvtv.1996. évi LIII. törvény) a szabályozás tárgya a vadon élő állat
- Élelmiszerek minősége és biztonsága (Éltv. 2006. évi XLVI. törvény) a szabályozás tárgya az állati élelmiszer alapanyagbiztonságos előállítása
- Állattenyésztés (Állatteny. tv. 2019.évi LVI. törvény) tenyészállatok tenyész-értékének megőrzése, állati termék előállítása

- Vad-és halgazdálkodás állományvédelmi előírásai – az emberi tevékenység szabályozása az irányított vadon élő, de gazdasági forgalomban bekapcsolható állomány védelmében-tenyésztett vadak és halak állományvédelme (1996. évi LV.tv - Vtv. 2013. évi CII. tv Htv.)

2.3 A HASZONÁLLATOK VÉDELMERE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK RENDSZERE AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁBAN

1.Állatok védelme a vágóhidakon: az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelméről szóló, 1993. december 22-i 93/119/EK tanácsi irányelv

A TANÁCS 1099/2009/EK RENDELETE, (2009. szeptember 24.) az állatok leölésük során való védelméről

2. A TANÁCS 2005/1/EK RENDELETE 2004. december 22. az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelméről, valamint a 64/432/EGK és a 93/119/EK irányelv és a 1255/97/EK rendelete módosításáról

3. 1986/113.sz EEC. EU irányelv a tojótyúkوك védelméről

4. A sertések védelméről szóló 2008. évi 119. és a borjak védelméről 2008. évi 120. irányelv (2008.december 18)

5. AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/625 RENDELETE a hatósági ellenőrzésekről

2.4 A HASZONÁLLATOK VÉDELMERE VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK A MAGYAR JOGBAN

Egyedkímélő állatvédelem –kerettörvény az uniós normák beilleszthetőségére- 1998.évi XXVIII. törvény – részletszabályok rendeleti megalkotásának alapja

32/19909. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának általános szabályairól

39/2018. (XII. 13.) AM rendelet a sertéságazatnak nyújtott állatjóléti támogatás feltételeiről

87/2012. (VIII. 27.) VM rendelet élő állatok belföldi szállításának állat-egészségügyi szabályairól

A vágóállatok leölésének és levágásának állatvédelmi szabályairól szóló 140/2012. (XII. 22.) VM rendelet

81/2009. (VII. 10.) FVM. rendelet kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokról

JFGK 11, JFGK 12, JFGK 13

3. Állatszállítás általános szabályok:

- Az állat szállításánál, terelésénél, lábönhajításánál, a szállítóeszközre való fel- és lerakásánál, valamint szállításánál úgy kell eljárni, hogy az az állatnak ne okozzon fájdalmat, szenvedést vagy sérülést. A célállomáson az állat kirakását haladéktalanul meg kell kezdeni, az élettani szükségleteinek kielégítéséhez szükséges feltételeket a szállítónak biztosítani kell, viselkedési szükségleteire pedig figyelemmel kell lennie.
- Az állatot olyan szállítóeszközön kell szállítani, amely annak sérülést nem okozhat, és megvédi az időjárás káros hatásaitól.
- Ha az állat szállításakor gondozást igényel, olyan kellő jártassággal rendelkező személynek kell kísérnie, aki alkalmas a gondozási teendők ellátására.
- Az élő állat közúton, vasúton, vízi úton, illetve légi úton történő szállításának, továbbá postai úton való továbbításának részletes szabályait külön jogszabály, nemzetközi viszonylatban nemzetközi egyezmény állapítja meg.
- A vágóállat szállításakor térben és időben korlátozható.

3.1 Gazdasági haszonállatok szállítására

- az állatszállítást az állategészségügyi és állatjóléti szabályoknak megfelelően előkészíteni, lebonyolítani és dokumentálni,
- a szállítandó állatok egészségét és jólétét megőrizni,
- az állatszállítás személyi és tárgyi feltételeiről gondoskodni.

Gazdasági haszonállatokat csak engedélyezett felvásárló telepen, állat-átvételi helyen, állatvásárban és állatpiacon, valamint házalásnak nem minősülő esetben az állat tartási helyén szabad felvásárolni, illetőleg eladni, beleértve az előzetes igényfelmérés, megrendelés alapján, egyidejűleg több tartási helyről történő ki- és beszállítás esetét, amennyiben az átadás a tartási hely határánál megtörténik, és nem jár a tartási hely és a szállítóeszköz közötti járványterjesztő tárgyak (láda, ketrec stb.) mozgásával.

Gazdasági haszonállatot összegyűjteni csak engedélyezett rakodóhelyre, karantén-telepre, gyűjtőállomásra, illetőleg engedélyezett kereskedői telephelyre szabad.

24 órával a szállítás előtt köteles a járási hivatalt értesíteni

Csatolni kell:

- az állattartói nyilatkozatot
- állatorvosi nyilatkozatot (azonosság, alkalmasság, állategészségügyi státus)

Vizsgálati feltételek biztosítása

Állatvédelmi törvény fenti rendelkezéseit 2008-ig nemzeti jogszabályok egészítették ki:

- 52/2003. (VIII. 15.) GKM-FVM együttes rendelet az állatszállítás állatvédelmi szabályairól
- az állatszállítás állatvédelmi szabályairól szóló 52/2003. (VIII. 15.) GKM-FVM együttes rendelet módosításáról szóló 73/2003. (XI. 13.) GKM-FVM együttes rendelet.

Ezeket azonban hatályon kívül helyezte a 88/2008. (VII. 18.) FVM rendelet az állatoknak a szállítás és a kapcsolódó műveletek közbeni védelmére vonatkozó 1/2005/EK rendelet végrehajtásáról, azaz a szállításra tehát az 1/2005 EK rendeletet kell alkalmazni

3.2 1/2005 EK RENDELET SZABÁLYAI:

Szükséges dokumentáció:

Az állatok származása és tulajdonjoga; kiindulási hely; az indulás napja és időpontja; a tervezett rendeltetési hely; a tervezett szállítás várható időtartama. (4. cikk)

Szállítási szerződés, szállítmányszervező, menetlevél, képesítéssel rendelkező állatgondozó (65km alatt lehet a sofőr is), műholdas navigációs rendszer, előzetesen átvizsgált szállítóeszköz, átrakodás előtt (2 napos szállítást követően) –gyűjtőállomások (4-9. cikkek)

Illetékes hatóság (Mo- Kormányhivatal Agrár Főosztály) feladatai: (10-22. cikk)

Szállítási engedély kiállítása (dokumentáció bemutatása, személyzet, 3 éven belüli súlyos jogsértés hiánya esetén), hosszú távú szállítás esetén vészhelyzeti terv,

Engedély az ország hivatalos nyelvén, több ország érintettsége esetén angolul, szállítványozó engedély elektronikus nyilvántartása

Szállítványozó, gyűjtőállomások alkalmazottjai - képzés 5 évre, súlyos szabálysértés esetén ismételt

képzés, (egy adott állatfajra is korlátozható) a képzés megszervezéséért a NÉBIH felelős (88/2008.

(VII. 18.) FVM rendelet 4. §)

Szállító eszköz alkalmassági igazolás (ha több országot érint angolul is).

Késedelem esetén a határállomásokon, átrakodási és kirakodási helyeken elsőbbség az állatszállítóknak

Bizottság felé irányuló hatósági kötelezettségek:

Szankciórendszer kialakítása és továbbítása a Bizottságnak, éves jelentésben hiányosságok elemzése, cselekvési terv, helyes gyakorlatra vonatkozó útmutató,

Felhatalmazások:

Mellékletben foglalt követelmények a technikai haladásnak megfelelően minősített többséggel módosíthatóak, állategészségügyi járványügyi érdekből elrendelt korlátozások miatt támogatást a Bizottság fogadhat el, nagy távolságra való szállítási szabályokat alkothat a tagállam, legkülső régiók és uniós kívüli államok közti szállítás részletszabályait is szabályozhat a tagállam.

Végrehajtását Élelmiszerlánc és Állategészségügyi állandó Bizottság segíti 4 évente jelentés a szállítás alatt lévő állatok jólétére és az élő állatoknak a kibővített Közösségen belüli kereskedelmére gyakorolt hatásáról, navigációs rendszerről, a nagy távolságon való szállításra vonatkozó jogszabálytervezet is kiegészítheti, különösen a szállítási idő, a pihenési időszakok és a helyigények tekintetében.

3.3 A HELYES GYAKOLATRA VONATKOZÓ ÚTMUTATÓ KISÁRUSZÁLLÍTÓI TANANYAG:

[HTTPS://WWW.GKICENTER.HU/KISARU/41_AZ_LOLLAT_SZLLTSRA_VONATKOZ_SZABLYOK.HTML](https://www.gkicenter.hu/kisaru/41_az_elo_allat_szallitasa_vonatkoz_szabalyok.html)

Az élőállat-szállítási tevékenységet engedélyhez köti az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény, az élő állatok belföldi szállításának állategészségügyi szabályait a 87/2012. (VIII. 27.) VM szállítási rendelet írja le.

Abban az esetben, ha az állatszállítás 8 óránál több időt vesz igénybe, akkor külön engedélyre is szükség van.

Az idevonatkozó szabályokat a következő rendelet és irányelvek írják elő:

- az Európai Unió Tanácsa 1/2005/EK rendelete az állatoknak a szállítás és egyéb kapcsolódó műveletek közbeni védelméről,
- az Európai Közösségek Tanácsa 64/432/EGK irányelve
- az Európai Unió Tanácsa 93/119/EK irányelv
- az Európai Unió Tanácsa 1255/97/EK irányelv módosításáról

Az élő állat fuvarozásával foglalkozó vállalkozásnak rendelkezni kell:

- a jogszabályoknak megfelelő engedélyezettett szállítójárművel;
- képzett és állatgondozói vizsgával rendelkező sofőrrel;
- tartalmilag előírt dokumentumokkal;
- állategészségügyi forgalmazási engedéllyel;
- kísérővel (marhalevéllal): 21/1996. (VII. 9.) FM rendelet a marhalevél kiváltásáról és kezeléséről.

Élő állat szállításakor alapvetően a következő szabályokat kell betartani:

- A fuvarozást olyan gépkocsival lehet végezni, amely érvényes engedéllyel rendelkezik.
- A szállított állatok számára higiéniai feltételeket kell biztosítani a szállítás alatt és azon túl is.
- A fuvarozás alatt is biztosítani kell az állatok jólétét az érvényes jogszabályoknak és rendeleteknek megfelelően.

A fuvarozónak biztosítania kell

- a megfelelő rakodási feltételeket (felelősség terheli egyéb rendelkezés hiányában);
- a szállítási feltételeket az úton és a fuvarozás egész ideje alatt.
- Az élő állat szállítása előtt a szállítóeszközt mentesíteni szükséges az idegen és veszélyforrást jelentő anyagtól.
- A kiállt járműnek tisztának és műszakilag megfelelő állapotúnak kell lennie.
- A gépkocsi megfelelőségét az állatorvos a szállítási dokumentáció kiállítás előtt állapítja meg. Ezenkívül eldönti, hogy ha állatsoportot akarnak szállítani, akkor ez lehetséges-e, vagy az egyes állatokat külön kell-e szállítani.

Az élő állat szállításának okmányait kategorizálni lehet.

Alapvető okmányok az állatszállításához:

- a fuvarszköz okmányai
- a gépjárművezető személyes okmányai
- a rakomány okmányai

Az élőállat-szállítási szolgáltatást engedélyező okmányok

Az élő állatot szállító jármű okmányai

- Legalapvetőbb az érvényes forgalmi engedély
- A gépkocsi kötelező felelősségbiztosítását igazoló lapja
- Nemzetközi biztosítási zöldkártya (nem belföldi forgalomban)
- Az állatszállítási tevékenység gyakorlását igazoló okmány másolati példánya

A gépjárművezető dokumentumai

- A személyazonosságot és állampolgárságot igazoló
- személyi igazolvány;
- lakcímkártya.
- A képzettségeit igazoló papírok:
- Jogosítvány
- Állatgondozói vizsga (az állatok biztonságos fel-, illetve lehajtásához)
- A gépjármű vezetésére való jogosultságot igazoló munkaszerződés

A rakomány okmányai

- Fuvarlevél
- Mérlegjegy
- Útvonalterv (útvonaltervet akkor kell elkészíteni, ha a fuvarozás 8 óránál hosszabb időtartamú. Ezt az állatorvos és a gépjárművezető töltik ki, nem megfelelően az alábbiak feltüntetéséről sem☺)
- Állatszállítási engedélyszám
- A sofőr engedélyszáma
- Rakományadatok

4. ÁLLATOK LEÖLÉSE

Itt is eltérő és részletesebb hazai szabályok – a 140/2012. (XII. 22.) VM rendelet hatályon kívül helyezte őket, innentől közvetlenül alkalmazandó a TANÁCS 1099/2009/EK RENDELETE (2009. szeptember 24.) az állatok leölésük során való védelméről

4.1 Generálklauzula:

Az állatokat a leölés és a kapcsolódó műveletek során meg kell kímélni minden elkerülhető fájdalomtól, szorongástól vagy szenvedéstől. (3. cikk (1) (2) bek.)

- a) fizikai kényelmet és védelmet kapjanak, különösen azáltal, hogy a legmegfelelőbb hőmérsékleti körülmények mellett, tisztán tartják őket, és megvédik őket az eleséstől vagy megcsúszástól;
- b) védelmet kapjanak a sérülések ellen;
- c) olyan bánásmódban részesüljenek és olyan elhelyezést kapjanak, amely figyelembe veszi szokásos viselkedésüket;
- d) ne mutassák elkerülhető fájdalom, félelem vagy rendellenes viselkedés jeleit;
- e) ne szenvedjenek hosszan tartó takarmány- vagy vízmegvonástól;
- f) ne legyenek kitéve más állatokkal való elkerülhető, a jólétüket esetleg sértő érintkezésnek.

4.2 A KÁBÍTÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI (4-9. CIKKEK).

Kábítás (4. cikk)

Egyedi követelményekkel összhangban végzett kábítást követően kerülhet sor. Az eszméletvesztés és az érzéketlenség állapotát az állat haláláig fenn kell tartani.

A kábítást követően: az elvéreztetés, a gerincvelő megsértésével történő leölés, az elektromos áramütés vagy az oxigénhiánynak való tartós kitétel.

A vállalkozók biztosítják, hogy a kábításért felelős személyek vagy más kijelölt alkalmazottak rendszeres ellenőrzést végezzenek annak érdekében, hogy meggyőződjenek arról, hogy az állat

nem mutatja eszmélet vagy érzékelés jeleit a kábítási folyamat befejezése és a halál beállta közötti időszakban (reprezentatív mintavétel).

Életjelek ellenőrzése

Szabványműveleti előírások: (6. cikk)

Kábítás:

- a) figyelembe veszik a gyártók ajánlásait;
- b) a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok alapján meghatározzák minden egyes alkalmazott kábítási módszernek fő paramétereit, amelyek biztosítják azokhatékonyágát az állat elkábítása tekintetében;
- c) meghatározzák az abban az esetben teendő intézkedéseket, ha ellenőrzések azt jelzik, hogy az állatot nem kábították el megfelelően vagy a levágott állatok esetében – az állat még mindig életjelet mutat.

Szabványműveleti előírások- a hatóságok rendelkezésére kell bocsátaniuk

Képesítés kell az alábbi műveletek elvégzéséhez: (7. cikk)

- a) az állatok kezelése és ellátása a féken tartás előtt;
- b) az állatok féken tartása elkábítás vagy leölés céljából;
- c) az állatok elkábítása;
- d) a kábítás eredményességének értékelése;
- e) az élő állatokra való lábbilincs-felhelyezés és azok felemelése;
- f) az élő állatok elvéreztetése;
- g) a levágás.

Féken tartásra szóló berendezéseknél: (9. cikk)

Használati utasítás, valamennyi berendezést az e célra kiképzett személyek a gyártók utasításaival összhangban karbantartják és ellenőrzik. A vállalkozók karbantartási naplót vezetnek. E naplót legalább

egy évig megőrzik és kérésre a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkezésére bocsátják., tartalék berendezés, az állatokat nem helyezik féken tartásra szolgáló berendezésbe, többek között fejrögzítőkbe addig, amíg a kábításért vagy elvéreztetésért felelős személy készen nem áll az állat lehető leggyorsabban történő elkábítására vagy elvéreztetésére

4.3 ÁLLATOK LEÖLÉSE A 1099/2009-ES EK.RENDELET ALAPJÁN – A LEÖLÉS SZABÁLYAI (11-15 CIKK)

Sertés, nyúl, vadnyúl sertés,juh, kecske előállító üzemen történő leölése, és kis mennyiségű hús üzemen belül történő értékesítése (11-13. cikk)

Kábítási szabályok kötelező alkalmazása

Bevált gyakorlatokat követve vághatók (szakmai szervezetek, hatáskörrel rendelkező hatóság-tagállami bevett gyakorlat továbbítása a bizottság felé). Bizottság nyilvántartási rendszert vezet a benyújtott bevált gyakorlatokról- a tagállamok rendelkezésére bocsátja

Vágóhidakon történő vágás (14. cikk)

- a) az egyes vágóvonalakon óránként levágható állatok maximális száma;
- b) azon állat kategóriák és súlycsoportok amelyekre a rendelkezésre álló, féken tartásra szolgáló vagy kábító berendezés alkalmazható;
- c) az egyes elhelyezésre szánt területek maximális kapacitása

Az állategészségügyi és élelmiszerlánc- felügyeleti Bizottság előzetes jóváhagyásával 2/3-os szavati aránnyal fogadható el: a mobil vágóhidakra vonatkozó eltérés, valamint a technológia fejlődése során alkalmazott eltérés a II.sz. mellékletben leírt eljárásoktól

Kezelés és féken tartási műveltek: (15. cikk)

szarvasmarhák természetellenes féken tartása csak gyors és kábításmentes leölés esetén.

Tilos féken tartási műveletek:

- a) eszméletüknél lévő állatok felfüggesztése vagy felemelése;

b) az állatok lábán

szorítógyűrű alkalmazása vagy lábuk megkötözése;

c) a gerincvelő elvágása például lándzsával vagy törrel;

d) elektromos áramnak az állat megbénítása céljából való alkalmazása, amely nem ellenőrzött körülmények között kábítja el vagy öli le az állatokat, különösen az áram oly módon történő alkalmazása, amely nem fogja körül az agyat

4.4 Nyomonkövetési eljárás (16. cikk)

le kell írniuk az ellenőrzések elvégzésének a módját:

a) a nyomon követési eljárásért felelős személyek neve;

b) az állatok eszméletlenségére és eszméletére vagy érzékelésére vonatkozó jelek felismerésére kialakított mutatók; a levágott állatok esetében az életjel hiányának felismerésére szolgáló mutatók;

c) kritériumok annak meghatározására, hogy a mutatók eredményei kielégítőek-e; d) a nyomon követés végzésének körülményei és/vagy ideje;

e) a nyomon követés során ellenőrizendő mintákban található állatok száma;

f) megfelelő eljárások annak biztosítására, hogy ha a kritériumok nem teljesülnek, a kábítási vagy leölési műveleteket a hiányosságok okainak, illetve a szükséges változtatásoknak a megállapítása céljából felülvizsgálják.

Vágóhidankénti eljárásban figyelembe kell venni a fő kockázati tényezőket – így a levágott állatok fajtájának vagy méretének változásait vagy a személyzet munkamintáinak változásait – , és a gyakoriságot úgy kell megállapítani, hogy az ellenőrzések nagy megbízhatóságú eredményeket adjanak.

4.5 Állatjóléti tisztviselő (17. cikk)

Kötelező. Az állatjóléti tisztviselő a vállalkozó közvetlen irányítása alatt áll, és közvetlenül neki tesz jelentést az állatok jólétével kapcsolatos ügyekről. Az állatjóléti tisztviselő előírhatja a vágóhid személyzetének az e rendeletben meghatározott szabályoknak való megfeleléshez szükséges helyreállító intézkedések végrehajtását, feladatkör megállapítása. Ezen belül: nyilvántartást vezet a feladatai végzésének helyszínéül szolgáló vágóhídon az állatok jólétének

javítása érdekében hozott intézkedésekről. E nyilvántartást legalább egy évig meg kell őrizni és kérésre a hatáskörrel rendelkező hatóságok rendelkezésére kell bocsátani.

4.6 A KIIRTÁS ÉS SÜRGŐSSÉGI LEÖLÉS SZABÁLYAI (18-19. CIKK)

A kiirtás szabályai: (18. cikk)

Járványügyi okokból rendelhető el, felelős a állategészségügyi hatóság.

Cselekvési terv - az alkalmazandó kábítási és leölési módszerekre történő utalással, szabványműveletek tartalmát is meg kell határozni. Készenléti terv: méret és kitörési helyre vonatkozó feltételezés.

Hatáskörrel rendelkező állategészségügyi járványügyi hatóság feladatai:

Összhang a cselekvési tervvel intézkedést az állatok jólétének az elérhető legjobb körülmények között való megőrzésére.

A járvány jobb megfékezése, mint indok esetén eltérhet a tervtől

Jelentés a Bizottság felé:

- a) a kiirtás okai;
- b) a leölt állatok száma és fajtája;
- c) az alkalmazott kábítási és leölési módszerek;
- d) a felmerült nehézségek leírása, és adott esetben az érintett állatok szenvedésének enyhítésére vagy minimalizálására talált megoldások;
- e) bármely eltérés.

Sürgősségi leölés: (19. cikk)

Sürgősségi leölés esetén az állatok gondozója meghoz minden szükséges intézkedést az állatok lehető

leghamarabb történő leölése érdekében.

5.ESETELEMZÉS

Egy állatvédelmi ügy tanulságai és eljárási következtetései

5.1 ÁLLATORVOSI SZEREPEK

Magánállatorvos

- Megbízás alapján gyógyít és állatgyógyszert szolgáltat
- Tájékoztat az állatjóléti követelményekben észlelt hiányosságokról
 - Erről érdemes feljegyzést készíteni, és tájékoztatásként odaadni az állattartónak
- Tájékoztat a felismert állatbetegségről és a gyógyítás várható költségéről

Hatósági állatorvos

- Helyszíni szemléről értesíti az állattartót
- Helyszíni szemle- jegyzőkönyv
 - Megállapítások és az állattartó megjegyzéseinek jegyzőkönyvezése
 - Ha mintavétel történik, figyelmeztetés az ellenminta vételének lehetőségéről
 - Pozitív vizsgálati eredmény produkálása, tartási hibák fennállása figyelmeztetés után
- Állatjóléti követelmények be nem tartásának hivatalbóli észlelése
- Tartásért felelős- az adott élelmiszerlánc eseményért felelős feltárása
- Állatvédelmi, élelmiszerlánc-felügyeleti, vagy állategészségügyi járványügyi eljárás megindítása – eljárás megindítására való figyelmeztetés
- Következtetések levonása- állatvédelmi, élelmiszerlánc felügyeleti intézkedés és bírság

Magánállatorvos:

- Elhatárolandó az alkalmi megbízás illetve a nagylétszámú állományokra kötelező folyamatos megbízás
- DE: alkalmi megbízás után is magánállatorvosnak minősül az állatorvos, ami bizalmi kapcsolat az állattartó és a magánállatorvos között
 - Etikai kódex IV. 1-2 Magánállatorvos és hatósági állatorvos kapcsolata
- Magán-állatorvosi tevékenységet is folytató hatósági állatorvos – magán-állatorvosi tevékenysége körében -

1. az ellenőrzési körébe tartozó magán-állatorvost nem felügyelheti, és nem keltheti annak látszatát – harmadik személy előtt különösen nem, - hogy erre szakmai képesítése, köztisztviselői besorolása és címe feljogosítja
 2. Az állatorvos nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel a hatósági szerv, vagy az annak képviselőjében eljáró személy(ek) intézkedéseit lejáratja.
 - Etikai kódex VIII. 1-2 pont Állatorvosi titoktartás
 1. Az állatorvost - jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve - titoktartási kötelezettség terheli.
 2. Amennyiben tudomására jut, hogy jogügylet (adásvétel, csere stb.) tárgyát képezi az eladó megbízásából általa kezelt olyan állat, amelynél szavatossági hiba merülhet fel, köteles az eladó figyelmét a várható jogkövetkezményekre felhívni. A figyelemfelhívást munkanaplójában rögzítenie kell.
- Hatósági állatorvosi tevékenység esetén a magánállatorvosi alkalmi megbízást is célszerű a főállatorvos felé jelezni.

5.2 ÁLLATVÉDELMI ÜGYEK ZÖLD SZÁMON TÖRTÉNŐ BEJELENTÉS ESETÉN

Bejelentés -konkrét adatok ellenőrzése - 48 órán belüli intézkedés

Éltv. 44. § (1) bek. g) pont:

élelmiszerlánc-esemény alapos gyanúja esetén továbbá élelmiszerlánc-esemény elhárítása, illetve a felügyeleti díj bevallási és fizetési kötelezettség ellenőrzése érdekében a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére, illetve a jogosult távollétében is a lezárt ingatlanok területére, üzlethelyiségbe, üzemi helyiségbe belépni és ott az ellenőrzést lefolytatni

Éltv. melléklet:

az élelmiszerláncban bekövetkező olyan e törvény hatálya alá tartozó esemény, mely az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv hatósági intézkedését teszi szükségessé

Éltv. 2. § (1) bek. e) pont

az állat tartására, tenyésztésére, forgalomba hozatalára, szállítására, levágására, leölésére, gyógykezelésére, egészségi állapotának vizsgálatára, valamint az állatszaporítási létesítmények és technológiák higiéniai körülményeire

Ávtv. hatálya: 2. § (1) bek. a) pont

a gazdasági haszon céljából tartott, igénybe vett állatokra

Ávtv. 3. § 8) pont

jó gazda gondossága: az az emberi tevékenység, amely arra irányul, hogy az állat számára olyan életkörülményeket biztosítson, amely az annak fajára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, élettani, tenyésztési és etológiai sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti (elhelyezés, táplálás, gyógykezelés, tisztán tartás, nyugalom, gondozás, kiképzés, nevelés, felügyelet)

Ávtv. 5. § (3) - (5) bek.

Ávtv. Hatálya:

(3) A szabadban tartott állatok számára - azok természetes viselkedését is figyelembe véve - biztosítani kell olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok veszély esetén, valamint az időjárás káros hatásaival és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak.

(4) Az állandóan zárt körülmények között tartott állat számára az állattartó köteles az állat szükségleteihez igazodó, megfelelő mozgásteret biztosítani.

(5) A gazdasági haszon céljából tartott állat tartása, szállítása és életének kioltása során előnyben kell részesíteni az állatkímélő technológiákat.

Tehát: állatvédelmi ügyekben még állatkínzás alapos gyanúja esetén sem alkalmazható az Éltv. 44. § (1) bek. g) pontja

5.2.1 ELJÁRÁS JOGKÖVETZMÉNYEINEK LEVONÁSA, A HELYSZÍNI SZEMLE JEGYZŐKÖNYV ELJUTTATÁSÁNAK SZABÁLYAI

Ha a helyszíni szemle tartási kötelezettségek betartására, a rendelkezésre álló víz és takarmánymennyiség megállapítására irányul

- Megfelelő időben kell értesíteni az állattartót az eljárási cselekmény fogantatásáról
- Nyilatkoztatni kell az állattartás tényleges helyéről és módjáról
- A rendelkezésre álló takarmány tárolási helyéről
- Állattartás állatvédelmi feltételeinek ellenőrzésekor nem lehet a tulajdonos beleegyezése nélkül állattartás céljára szolgáló helyre bemenni, és bizonyítékokat felvenni
- A hatósági tanúk a tulajdonos közreműködését nem pótolják.
- A jegyzőkönyv elkészülete előtt meg kell mutatni a jegyzőkönyvet az ellenőrzött állattartónak, és megjegyzéseit rögzíteni kell.

Csak ebben az esetben lesz alapja az elkészült jegyzőkönyv közigazgatási tényállás megállapításának, amelyből jogkövetkeztetések vonhatók le.

5.2.2 A MEGISMÉTELTELT ELJÁRÁS SZABÁLYAI

Ha a bíróság megsemmisíti az eljáró állatvédelmi hatóság határozatát:

- Az új eljárás annak kézhezvételét követő napon indul
- Az új eljárás megindításáról az állattartót értesíteni kell
- Lényeges körülmény az ügyvédi meghatalmazás hatálya

Mikor mellőzhető az állattartó értesítése?

Ákr 104. § (3) bek.

- A hivatalbóli eljárás az első eljárási cselekmény elvégzésének napján kezdődik, megindításáról az ismert ügyfelet a hatóság értesíti. Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha
- az eljárás megindítása után a hatóság nyolc napon belül dönt, vagy az eljárást megszünteti.

Egyebekben az ügyféli eljárási jogok mellőzése megsemmisítésre okot adó körülmény

6. A TÁMOGATÁSI ÜGYBEN KÖZREMŰKÖDŐ HATÓSÁGI ÁLLATORVOS

6.1 AZ AGRÁRTÁMOGATÁS ALAPFELTÉTELEI

aktív mg-i termelő kaphat csak közvetlen támogatást, tehát csak olyan vállalkozás, amelynek fő tevékenysége a mezőgazdaság

nem jár támogatás pl.:repülőterekhez, vízművekhez, vasúti szolgáltatásokhoz

[1307/2013. 9 c;8/2015. FM r. 3. §]

gyakran kell támogatható terület: (pl. min 1 ha) [8/2015. FM r. 2. §]

kölcsönös megfeleltetés [1306/2013/EU r 92.cikk]: **bizonyos támogatások**

(i.minden közvetlen kifizetés (ÁNT is; kivéve MgKT), bizonyos

ii. vidékfejlesztési [erdőterületek fejlesztése, agrár-környezetvédelem {AKG}, ökológiai gazd., Natura2000 és VKI, állatjólét, etc.] és

iii. borágazati kifizetések, [szerkezetátalakítás & zöldszüret]) **megszerzéséhez**

a gazdálkodónak be kell tartania [1306/2013 93. cikk & II.M]:

a) a **`jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket` (JFGK) és statutory management requirement [SMR])** (13 ie és rendelet)

i. környezet, éghajlatváltozás és földterületek jó mg-i állapota (NO3, vadon élő madarak védelme, élőhely-védelem),

ii. köz-, állat- növény-eü (élelmiszer, állatazonosítás & -nyilvántartás),

iii. **állatjólét &**

b) a **`jó mg-i és környezeti állapot fenntartása` (HMKÁ; standards for good agr. and env. condition of land [GAEC])**

a mg-i területeken: a tagállamok határozzák meg nemzeti (regionális) szinten, figyelembe véve az érintett területek nemzeti sajátosságait – [50/2008. FVM r. I.M]

6.2 JFGK ÁLLATJÓLÉTI FELTÉTELEI

JFGK 10 Borjak védelmére vonatkozó követelmények (218/119 EK irányelv)

Mozgásszabadság, férőhelyszükséglet, egyedi ketrecben tartás, csoportos ketrecben tartás, lekötés, sérült állat kezelésére vonatkozó, épületek mikroklimája, műszaki berendezések és megvilágítás, takarmányozás és ivóvízellátás.

Tilos:

- a borjakat olyan körülmények között tartani vagy olyan bánásmódban részesíteni, amely nem felel meg állatjóléti követelményeknek, különös tekintettel kerülni kell az egyedi tartású borjak lekötését, és a sérült, beteg állatokról való törődés elhanyagolását
- a borjakat állandó jelleggel teljes sötétségben tartani.
- a nyolchetesnél idősebb borjút indokolatlanul egyedi ketrecben tartani
(Kivételek: az anyjukkal együtt tartott szopósborjak tartása, valamint azon állattartóhelyek, ahol 6 borjúnál kevesebb állatot tartanak.)
- a borjakra – állatorvosi indok nélkül – szájkosarat rakni.

JFGK 11 A sertéstartás állatjóléti követelményei

Ráncpadozat követelményei, zajszint, 10-30 fok, láthatóság, önetető és itató berendezések, csonkolás tilalma kivéve: fogköszörülés, farokkurtítás, herélés, orrkarika, kanok szemfogainak csökkentése

Kantartás (6 illetve 10m², láthatóság, kiálló szélek hiánya, 90 fokos oldalfalak)

Kocartartás minimális egyedenkénti területnagyság, minimális tömör padozatfelület, takarmányellátás, agresszió csökkentésére nyugtató is, megfordulás, élősödőmentesítése

Malactartás: hely, szopás lehetősége, elválasztás 28 nap múlva, elválasztás előtt fertőtlenítés

Tilos:

- a sertéseket olyan körülmények között tartani, olyan bánásmódban részesíteni, amely nem felel meg az állatjóléti követelményeknek,
- a sérült, beteg állatokról való törődés elhanyagolása,
- a sertéseket állandó jelleggel teljes sötétségben tartása,
- a kocákat, kocasüldőket lekötve tartani illetve lekötve tartásukra szolgáló épület létesítése, valamint az épületek ecélből történő átalakítása,
- a jogszabály által nem engedélyezett csonkolással járó beavatkozást végezni,
- a farokkurtítást és a fogak megrövidítését rutinszerűen végezni.

JFGK 12 Mezőgazdasági haszonállattartás minimumkövetelményei

A személyzetre, az állatok ellenőrzésére, és a nyilvántartásokra vonatkozó követelmények.

A mozgásszabadságra vonatkozó követelmények.

Az épületekre és a mikroklimatikus viszonyokra vonatkozó követelmények.

A műszaki berendezésekre, felszerelésre vonatkozó követelmények.

A takarmányozással és az ivóvízellátással kapcsolatos követelmények.

Az érzéstelenítés nélkül végzett beavatkozásokra vonatkozó követelmények.

Az állattartásban használatos eljárásokkal kapcsolatos követelmények.

Tilos:

- az épületben tartott állatokat állandó sötétségben, vagy a mesterséges világítás megfelelő megszakítása nélkül tartani,
- az állat fajának megfelelő mozgásszabadságát oly módon korlátozni, hogy az az állatnak szükségtelen szenvedést vagy sérülést okozzon,
- az állatoknak egészségükre vagy jólétükre ártalmas takarmányt adni,
- az állatokon a jogszabály által nem engedélyezett csonkítást végezni,
- olyan természetes vagy mesterséges tenyésztési eljárásokat alkalmazni – az engedélyezett kivételektől eltekintve –, amelyek az érintett állatok szenvedését vagy sérülését okozzák vagy okozhatják.

Saját hatósági eljárásában észleli a követelmények be nem tartását - állatvédelmi eljárás mellett - értesíti az eljáró kifizető ügynökséget, aki levonja a mulasztás támogatási jogkövetkezményeit.